

Dodávky sezónního a rozmanitého bio ovoce a zeleniny

Procura+ vítězná nabídka

Účastník projektu Procura+:

Město Kodaň

Zakázka:

Nákup a dodávka celého bio ovoce, zeleniny a bylin středně velkým a velkým útvarům
Zadána: 2014

Úspory:

Rozsah možných environmentálních úspor včetně snížení emisí skleníkových plynů
88 % potravin v městských zařízeních nyní tvoří bio potraviny

SHRNUTÍ

- Konzumování potravin mimo sezónu může mít velké dopady na životní prostředí kvůli náročnějším požadavkům na jejich pěstování. Město Kodaň se v roce 2013 rozhodlo tento problém řešit zvýšeným zaměřením na nákup sezónních potravin.
- Za účelem nákupu rozmanitého a sezónního bio ovoce a zeleniny zahájilo město Kodaň rozsáhlou kampaň na zapojení dodavatelů. Cílem bylo zajistit, aby dodavatelé dokázali na zadávací řízení v hodnotě 3

milionů eur zareagovat.

- V srpnu 2014 byla tato veřejná zakázka na dva roky s možností prodloužení na další dva roky udělena středně velké firmě BC Catering Roskilde.
 - K pozitivním výsledkům rozsáhlého tržního dialogu patřily inovace v dodávání a doručování produktů, větší udržitelnost dodávaných potravin a zlepšení vztahů s dodavateli.
-

Základní informace

Kodaň je hlavním a nejlidnatějším městem Dánska s téměř 2 miliony obyvatel. Celkový objem veřejných zakázek činí 1,5 miliardy eur ročně. Město má tedy obrovský vliv na dodávky zboží a služeb na dánském trhu.

Kodaň si jako cíl stanovila zajistit, že potraviny podávané v městských provozovnách budou z 90 % produkty ekologického zemědělství. V roce 2013 se navíc rozhodla, že bude nakupovat sezónní produkty, a tím dále podpoří snahy o posílení biologické rozmanitosti zemědělské produkce u dánských i zahraničních výrobců.

Následovalo rozsáhlé zapojení trhu s cílem zaručit ambicióznost, ale zároveň i dosažitelnost stanovených požadavků. Uchazeči dostali rovněž za úkol vyplnit „kolo ročních dob“, aby prokázali, že odrůdy nejběžněji konzumovaných produktů budou k dispozici po celý rok.

Je důležité uvést, že výraz „sezónnost“ se nevztahuje na plody, které „právě dozrávají v Dánsku“, ale na ty, které „právě dozrávají kdekoli na světě“, což podporuje spravedlivý přístup a transparentnost.

Zadávací postup

V každém kroku tohoto zadávacího řízení byl kladen důraz na zapojení trhu. Město tak mohlo získat lepší představu o tom, co je proveditelné. Dodavatelé se také tímto způsobem dozvěděli, že se připravuje zadávací řízení, což jim poskytlo čas k pochopení potřeb města a možnost se jim přizpůsobit.

Zapojení trhu před zahájením zadávacího řízení probíhalo na základě individuálních schůzek. Spravedlivý přístup a transparentnost byly zajištěny prostřednictvím standardního dotazníku a pomocí

komplexních poznámek. Dodavatelé dostali rovněž příležitost ve větší důvěrnosti uvést, které odpovědi považují za komerčně životaschopné. Zdá se, že na těchto individuálních schůzkách bylo předloženo mnohem více nápadů, než by bylo možné získat na otevřeném fóru. Dodavatelé se následně mohli v rozmezí jednoho týdne poté ke schůzce písemně vyjádřit, přičemž veškeré komentáře a dotazy byly zveřejněny anonymně.

Dalším dodatečným krokem v procesu zapojení trhu byl „Informační den pro dodavatele“, který město uspořádalo 10 dní po vypsání zadávacího řízení. Účelem tohoto dialogu bylo srozumitelným způsobem objasnit specifikace a zadávací dokumentaci a odpovědět na případné dotazy či rozptýlit nejistoty v co nejranější fázi procesu. Město tak rovněž mělo možnost vysvětlit konečný výsledek celého procesu, například uvést, jaké informace obsahují podklady a proč se některé z nápadů nedostaly do konečné verze zadávacího řízení. Má se za to, že takovéto kroky významně zvyšují důvěru menších podniků, a proto vedou ke zvýšení počtu nabídek.

Kritéria pro zadávací řízení

Předmět zakázky

Rámcová smlouva o dodávkách 100% ekologického sezónního ovoce a zeleniny

Technické specifikace

Kvalita

Uchazeči, kteří správně vyplnili dokumentaci a uspěli v prvním kole hodnocení, měli jako součást přihlášky do zadávacího řízení dodat čerstvé produkty prvotřídní kvality. Jednalo se o vzorky krájeného ovoce a zeleniny a řezaných bylin. Celé plody ovoce a zeleniny jsou specifické a jejich kvalitu takto testovat nelze. Celým plodům ovoce a zeleniny byly tedy přiděleny body na základě počtu různých odrůd, které dodavatelé nabízeli. Výjimku z tohoto požadavku tvořily jednotlivé odrůdy ovoce a zeleniny, které nebyly v daném období k dispozici. Tyto produkty následně hodnotil tým pro hodnocení kvality. Musely splňovat požadavky stanovené v zadávací dokumentaci.

Minimální požadavky na potraviny

Veškeré ovoce a zelenina musely splňovat požadavky na kvalitu uvedené v obecných obchodních normách EU pro ovoce a zeleninu, včetně minimálních požadavků na jakost a požadavku na označování týkající se země původu. Výrobky, na něž se nevztahují obecné ani specifické obchodní normy EU, musely být dobré jakosti a odpovídající tržní kvality.

Označování

Všechny položky musely být opatřeny štítky, které splňují zákonné požadavky na označování potravin. Jejich funkcí je zajistit, aby spotřebitelé měli k dispozici informace o produktu týkající se jeho složení, nutriční hodnoty, udržitelnosti a původu. Dodavatel musel odpovídat za to, že všechny produkty jsou označeny správně a v souladu s platnými právními předpisy.

Certifikace ekologické produkce

Výrobky prodávané a/nebo uváděné na trh jako ekologické musely být jako takové certifikovány a označeny na obalu nebo štítku. Za ověření a doložení skutečnosti, že všechny položky jsou skutečně

ekologické, odpovídal dodavatel. Produkty pocházející z Dánska musely být v souladu s pravidly pro udělení ekoznačky v Dánsku. Zboží pocházející z jiných členských států EU muselo splňovat normy pro udělení ekoznačky v EU.

Zboží dovážené ze zemí mimo EU muselo splňovat platné předpisy pro ekologické produkty ze „třetích zemí“ v souladu s nařízením Komise č. 1235/2008, nebo odpovídat platné novelizaci těchto právních předpisů. Tento přístup zajišťuje uplatňování stejných požadavků bez ohledu na původ potravin.

Obaly

Bylo třeba vyhnout se nadměrnému balení zboží. Obal nesměl obsahovat PVC a musel být recyklovatelný.

Vozidla

Dodavatelé, kteří chtěli používat naftová vozidla s pohotovostní hmotností nad 3 500 kg, museli být schopni prokázat, že tato vozidla získala „oprávnění k vjezdu do ekologické zóny“, které je v Kodani povinné (http://www.miljozonen.dk/vognmand_baggrund.php).

Vozidla s hmotností nižší než 3 500 kg musela splňovat emisní normu Euro 5. Naftová vozidla musela být vybavena filtrem pevných částic.

Dodavatelé byli povinni ve své nabídce uvést, jaké typy vozidel budou používat, včetně jejich značky, modelu a roku výroby, a dále uvést, zda splňují výše uvedené požadavky. Pokud v době předložení nabídky nedokázal dodavatel přesně specifikovat, jaká vozidla bude používat, byl povinen v době získání zakázky město informovat o tom, jaká vozidla má v úmyslu využívat.

Město si také vyhradilo právo kdykoli provádět kontrolu ekologičnosti vozidel používaných k dodávkám potravin. Pokud kontrola prokáže, že filtr pevných částic funguje řádně, příslušné náklady uhradí město. Jestliže filtr pevných částic funguje v souladu s požadavky, město je povinno uhradit dodavateli náhradu za případnou ztrátu výdělku během kontroly vozidla. Pokud filtr pevných částic nefunguje v souladu s požadavky, nese veškeré výdaje dodavatel, a to včetně nákladů na opravu či výměnu filtru.

Motory vozidel běžící na volnoběh

Město Kodaň přijalo v březnu 1990 nařízení, které zakazuje nechat motor vozu běžet na volnoběh déle než jednu minutu. Porušení těchto pravidel může vymáhat a pokutovat policie. Dodavatelé byli povinni řídit se aktuálně platnými předpisy pro motory vozidel běžících na volnoběh v Kodani (<http://www.kk.dk/da/borger/trafik/luftforurening/hvad-kan-du-goere>).

Spotřeba paliva

Město Kodaň přijalo klimatický plán, který zahrnuje řadu aktivit zaměřených na snížení emisí CO₂ z provozu ve městě, včetně dopravy. Dodavatelé byli povinni spotřebu paliva evidovat a na požádání tyto informace předložit. Příslušný výkaz musí být kdykoli k dispozici za předchozí rok.

Zadávací kritéria

- cena 40 %
- kvalita 35 %
- sortiment nabízeného zboží 25 %

Uchazeči měli za úkol vytvořit „kolo ročních dob“, ve kterém měli podrobně popsat své možnosti

dodávek různých odrůd sezónního ovoce a zeleniny.

Město udělovalo dodavatelům body podle toho, kolik různých odrůd běžných produktů (tj. jablek, hrušek, švestek, brambor atd.) byli schopni městu v průběhu roku nabídnout. Sedm uchazečů v rámci tohoto zadávacího řízení nabídlo celkem 183 různých druhů jablek, z nichž mnohé pocházely od malých a středních subdodavatelů.

Ustanovení o plnění smlouvy

Systém kontroly

Všechny instituce mají právo kdykoli během smluvního období z dodávaného zboží odebírat vzorky. Pokud se ukáže, že produkt nesplňuje požadavky stanovené v technických specifikacích, včetně požadavků na přepravu a dodávku potravin, ponese náklady spojené s kontrolou dodavatel. V případě pochybností o kvalitě či dodržování těchto podmínek je město oprávněno si od dánského Ministerstva životního prostředí vyžádat znalecké posudky.

Výsledky

První oznámení o zahájení zadávacího řízení bylo zveřejněno v lednu 2014, veřejnou soutěž však bylo nutné následně kvůli chybám ve všech nabídkách zrušit.

Zadávací řízení bylo opětovně vyhlášeno v dubnu 2014. Následně bylo předloženo sedm nabídek, z nichž z důvodu rozsahu zadávacích podmínek splnily všechny požadavky pouze dvě. Zakázka byla udělena v červenci 2014.

Rozsáhlý tržní dialog přinesl pozitivní výsledky, mezi něž patřily inovace v zásobování a dodávkách produktů, větší udržitelnost dodávaných potravin a zlepšení vztahů s dodavateli.

Dopady na udržitelnost

Zaměření na sezónní potraviny má potenciál výrazně snížit emise skleníkových plynů. Zemědělství je odpovědné přibližně za 10 % celkových emisí skleníkových plynů v Evropě (2015)¹, z čehož velká část pochází z vytápění skleníků fosilními palivy kvůli pěstování mimo sezónních plodin. Například na základě nedávno provedené analýzy životního cyklu srovnávající rajčata pěstovaná mimo sezónu v Evropě s rajčaty dováženými z teplejších zeměpisných oblastí se ukázalo, že i při započítání nákladů na dopravu byla spotřeba energie spojená s dováženými rajčaty třikrát nižší než u rajčat pěstovaných ve vyhřívaných sklenících². Toto zjištění jen podporuje rostoucí množství dokladů o tom, že sezónnost je důležitějším ukazatelem udržitelnosti než potravinové míle (nezapomeňme však, že kromě energie je třeba vzít v úvahu i jiné důležité faktory, např. dostupnost vody a její používání).

Nákupem sezónních biopotravin město dále snížilo či zmírnilo:

- eutrofizaci, acidifikaci a toxické dopady na lidské zdraví a životní prostředí (rostliny a zvířata) v důsledku bioakumulace a biomagnifikace pesticidů a hnojiv obsažených ve vodě, vzduchu, půdě a potravinách;

¹ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agriculture_-_greenhouse_gas_emission_statistics

² Payen, S. Basset-Mens, C. & Perret, S. (2015) LCA of local and imported tomato: an energy and water trade-off. *Journal of Cleaner Production* 87 (15) p. 139-148

- erozi půdy, ničení lesů a ztrátu biologické rozmanitosti způsobené zemědělstvím, intenzivní živočišnou výrobou, rybolovem a postupy v akvakultuře;
- týrání zvířat kvůli nerespektování dobrých životních podmínek zvířat;
- vysokou spotřebu energie při výrobě a zpracování potravin;
- vysokou spotřebu vody a znečištění při výrobě potravin;
- odpad z obalů;
- negativní dopad na zdraví pracovníků při práci v zemědělství v důsledku manipulace s některými pesticidy a hnojivy a jejich používání; a
- dopady dopravy spojené s poskytováním cateringových služeb.

Ačkoliv je obtížné přímý dopad této zakázky na trh se sezónním ovocem a zeleninou vyčíslit, na obecnější úrovni lze usuzovat na to, že aktivity města Kodaně přispívají ke zvýšení profesionalizace ekologických zásobovacích tras a ke stále snazšímu dovozu environmentálně šetrných a na živiny bohatých potravin. Trh se zásobováním biopotraviny v Dánsku v posledních letech výrazně vzrostl a mezi lety 2013 a 2014³ se tržby v oblasti zásobování biopotraviny zvýšily o 33 %. Na tomto růstu se pravděpodobně významně podílel vysoký tržní podíl Kodaně ve spojení s politickým signálem, který stanovením cíle zajišťovat potraviny z 90 % z ekologického zemědělství takto vysílá.

Získané poznatky

- Při inovativním veřejném zadávání existuje riziko, že bude nutné celý proces z důvodu nedostatečné konkurence předčasně ukončit. Zaměřit se na zapojení trhu může být sice časově náročné, ale podaří-li se nám s trhem seznámit do hloubky, dokážeme vytvořit realistickou, a přesto inovativní zadávací dokumentaci, která bude schopna potřebnou konkurenci zajistit.
- Dělení zakázky na více částí může zvýšit počet vyhovujících nabídek, a především poskytne více příležitostí pro zapojení malých a středních podniků.
- Jako hlavní překážku předkládání nabídek uvádějí potenciální dodavatelé často složitost zadávací dokumentace. Město proto soustavně pracuje na zjednodušování zadávací dokumentace.

KONTAKTNÍ ÚDAJE

Betina Bergmann Madsen

Vedoucí nákupu

betmad@buf.kk.dk

[Stránky účastníka projektu Procura+](#)

[Webové stránky města Kodaně](#)

³ <http://www.dst.dk/da/statistik/nyt/NytHtml?cid=23239>

O projektu Procura+

Projekt Procura+, který zahájila a koordinuje globální asociace místních samospráv k udržitelnému rozvoji ICLEI, představuje síť evropských veřejných orgánů a regionů, které vzájemně spolupracují, sdílejí informace a jednají v zájmu udržitelného a inovativního veřejného zadávání.

1. Spolupráce

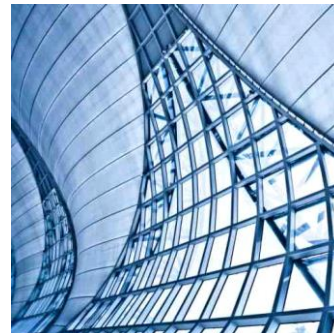
Jsme síť evropských veřejných orgánů a regionů, které spolupracují, sdílejí informace a jednají v zájmu udržitelného a inovativního veřejného zadávání.

2. Sdílení

Díky spojení znalostí a zkušeností můžeme zajišťovat poradenství, podporu a propagaci všem veřejným orgánům, které chtějí realizovat udržitelné a inovativní veřejné zadávání.

3. Skutky

Síť Procura+ spojuje své síly k prosazování udržitelného a inovativního veřejného zadávání na evropské úrovni.

www.procuraplus.org

Překlad do českého jazyka zajistilo Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci projektu [Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání](#). Projekt vytváří dlouhodobou konzultační a odbornou platformu pro rozvoj tohoto konceptu a mimo jiné nabízí: poradenství, konzultace, příklady dobré praxe, vzorové textace, konference, vzdělávací

Tato publikace byla vytvořena v rámci projektu Regiony SPP, který získal finanční prostředky z programu Evropské unie pro výzkum a inovace Horizont 2020 na základě grantové dohody č. 649718. Výhradní odpovědnost za jakékoli chyby či opomenutí nese vydavatel. Obsah nemusí nutně odrážet názor Evropské komise. Evropská komise rovněž neodpovídá za jakékoli použití informací obsažených v tomto dokumentu.